

РЕШЕНИЕ

№ 1505

гр. София, 13.01.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 16 състав, в
публично заседание на 17.12.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ася Тодорова

при участието на секретаря Елица Делчева, като разгледа дело номер **12196**
по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе
предвид следното:

Производството по делото е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 10, ал. 6 от Закона за семейни помощи за деца (ЗСПД) и е образувано по жалба на А. А. Х. А. М., ЛНЧ [ЕГН], гражданство - С., с предоставен хуманитарен статут в Република България, [дата на раждане], подадена чрез адв. В. П., съдебен адрес: [населено място], [улица] (партер), против Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЮ/7690 от 23.10.2025 г., издадена от Директора на Дирекция “Социално подпомагане” - Л., с която на А. А. Х. А. М. е отказано отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД за децата Д. А. Х. А. Х., Ш. А. Х. А. Х. и Д. А. Х. А. Х.. В жалбата се излагат съображения за незаконосъобразност на оспорената заповед поради издаването ѝ в противоречие с материалния закон и в несъответствие с целта на закона. Сочи се, че А. А. Х. А. М. отговаря на всички предвидени в закона материалноправни предпоставки за отпускане на съответната помощ и е изпълнила процесуалните изисквания, свързани с нейното заявяване и кандидатстване, оспорващата А. А. Х. А. М. е майка на три деца, които отговарят на условията по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД. Твърди се, че оспорената заповед е издадена в пряко противоречие с Конституцията на Република България, с международните договори, по които Република България е страна и с правото на Европейския съюз, както и в пряко противоречие със специалния закон – Закон за убежището и бежанците (ЗУБ). Сочи се, че съгласно чл. 26, ал. 2 от Конституцията на Република България чужденците в Република България имат всички права и задължения според Конституцията, международните договори, по които Република България е

страна, българските закони и ратифицираните международни договори, с изключение на тези, които изискват българско гражданство. В този смисъл чужденците в Република България имат право на социално подпомагане, особено тези, които са получили международна закрила. Съгласно разпоредбата на чл. 32, ал. 3 от ЗУБ чужденец с предоставен хуманитарен статут има правата и задълженията на чужденец с разрешено постоянно пребиваване в Република България. Съгласно разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД право на социално подпомагане имат и чужденците, когато това е предвидено в друг закон или международен договор, по който Република България и страна. В конкретния случай кръгът на правоимащите лица е определен от ЗУБ, който се явява специален закон по отношение на ЗСПД и е по-нов закон, който следва да се прилага с предимство пред по-стария. Твърди се, че разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД, на която се е позовал административният орган в оспорената заповед, е в пряко противоречие с международните договори, ратифицирани от Република България, които съгласно Конституцията на Република България имат приоритет пред нормите на вътрешното право, които им противоречат. Съгласно чл. 2 от Конвенцията на ООН за правата на детето държавите – страни по Конвенцията се задължават да зачитат и осигуряват правата, предвидени в нея, на всяко дете в рамките на тяхната юрисдикция, без каквато и да е форма на дискриминация – независимо от раса, пол, цвят на кожата, език, религия, политически или други убеждения, национален, етнически или социален произход, имуществено състояние, инвалидност, рождение или друг статут на детето или на неговите родители, законни настойници или членове на семейството му. Сочи се, че правото на А. А. Х. А. М. да получи помощ по ЗСПД произтича от разпоредбата на чл. 29, П.. 1 от Директива 2011/95/ЕС, която разпоредба е с директен ефект съгласно възприетото в съдебната практика, като в цитираната разпоредба на Директива 2011/95/ЕС на Съвета от 29.04.2004 г. изрично е предвидено, че държавите-членки гарантират на лицата, на които е предоставен статут на бежанец, достъп до необходимото социално подпомагане при условия, равностойни на предвиденото за гражданите на тази държава-членка. В този смисъл се твърди, че национална правна уредба, изключваща възможността за предоставяне на еднократна правна помощ по чл. 10а от ЗСПД на чужденец с хуманитарен статут, противоречи на общностното право и не следва да бъде приложена. Искане се отменя на обжалвания административен акт.

В съдебно заседание, оспорващата, чрез процесуалния си представител по пълномощие адв. П., поддържа жалбата по изложените в същата съображения. Претендира се присъждане на направените по делото разноски за заплатена държавна такса в размер на 10 лева и за присъждане на адвокатско възнаграждение на основание чл. 38, ал. 2 във връзка с ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата.

Ответникът – Директорът на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л., чрез процесуалния си представител по пълномощие надлежно упълномощен юрисконсулт, в съдебно заседание, излага доводи за неоснователност на подадената жалба и моли същата да бъде отхвърлена, тъй като основание за отказа в конкретния случай е обстоятелството, че няма международна спогодба между Република България и Сирийската Арабска Република.

След като анализира събраните по делото доказателства, ведно с доводите и възраженията на страните, съдът приема за установено следното от фактическа страна:

Административното производство е започнало по заявление - декларация на оспорващата А. А. Х. А. М. за отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас по чл. 10а от Закона за семейните помощи за деца за децата Д. А. Х. А. Х., [дата на раждане] в Турция, гражданин на С., ЛНЧ [ЕГН], Д. А. Х. А. Х., [дата на раждане] в Турция, гражданин на С., ЛНЧ [ЕГН] и Ш. А. Х. А. Х., [дата на раждане] в Турция, гражданин на С., ЛНЧ [ЕГН], регистрирано в Дирекция „Социално подпомагане“ – Л. с вх. № ЗСПД/Д-С-

ЛЮ/7690 от 15.10.2025 г. Заявлението е прието като редовно подадено и същото е разгледано по същество. Помощта е заявена от оспорващата, гражданин на С., родител на децата Д. А. Х. А. Х., [дата на раждане] , Д. А. Х. А. Х., [дата на раждане] и Ш. А. Х. А. Х., [дата на раждане] , записани като ученици в първи и втори клас, с настоящ адрес в [населено място], [жк], [жилищен адрес].

Социален работник при Дирекция „Социално подпомагане“ – Л. е попълнил на 20.10.2025 г. съответната част от заявлението - декларация, посочвайки мотивите за отказ: Семейството не попада в кръга лица, посочен в чл. 3 от ЗСПД. Съгласно чл. 3, т. 5 от ЗСПД право на помощи за деца имат семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават на територията на страната и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или международен договор, по който Република България е страна. Изявлението е съгласувано от друго длъжностно лице на 21.10.2025 г.

На 23.10.2025 г. на основание чл. 10, ал. 4 от ЗСПД и чл. 4, ал. 1 от Правилника за прилагане на ЗСПД във връзка с чл. 10а, ал. 5 и ал. 6 от ЗСПД и въз основа на подадено заявление декларация с входящ № ЗСПД/Д-С-ЛЮ/7690 от 15.10.2025 г. е издадена оспорената в настоящото производство Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЮ/7690 от 23.10.2025 г., издадена от Директора на Дирекция “Социално подпомагане” - Л., с която на оспорващата А. А. Х. А. М. е отказано отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД за децата Д. А. Х. А. Х., Ш. А. Х. А. Х. и Д. А. Х. А. Х.. Като правно основание за отказа за отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас по чл. 10а от Закона за семейните помощи е посочена разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД. Семейството не попада в кръга лица, посочен в чл. 3 от ЗСПД. Съгласно чл. 3, т. 5 от ЗСПД право на помощи за деца имат семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават на територията на страната и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или международен договор, по който Република България е страна. Заповедта е съобщена на оспорващата на 11.11.2025 г. видно от известие за доставяне на л. 12 от делото. Жалбата е подадена на 13.11.2025 г.

По делото не е спорно, че оспорващата А. А. Х. А. М., съпругът ѝ Х. Н. Д. и децата им Д. А. Х. А. Х., Ш. А. Х. А. Х. и Д. А. Х. А. Х. са граждани на С. Арабска Република и са с предоставен хуманитарен статут в Република България (Решение № 2966 от 20.02.2024 г. на Заместник-председателя на Държавна агенция за бежанците при Министерски съвет (ДАБ при МС) и Решение № 3725 от 30.06.2025 г. на Председателя на ДАБ при МС), не е спорно, че децата са ученици, записани в първи и втори клас.

Въз основа на установеното от фактическа страна, съдът достига до следните правни изводи:

Жалбата е подадена от надлежна страна, адресат на оспорения индивидуален административен акт и при наличие на правен интерес от оспорването – жалбоподателят е заявител и пряко засегната като майка и законен представител от отказа на претендираното право на помощ за деца, ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас. Жалбата е подадена на 13.11.2025 г. в Административен съд София-град, с което е спазен срокът по чл. 149, ал. 1 от АПК, което налага извод за нейната процесуална допустимост. Спорът е родово и местно подсъден на този съд на основание чл. 132, ал. 1 от АПК и предвид постоянната практика на Върховен административен съд. Върховен административен съд приема, че, макар в настоящата редакция на чл. 133, ал. 1 от АПК да не присъства настоящият адрес като критерий за подсъдността, в конкретния казус той е единственият наличен такъв, а освен това съвпада със седалището на органа, който е издал оспорения административен акт. От друга страна, следва да се държи сметка и на § 1, т. 5, б. „ж“ от ДР на Закона за закрила на детето относно „други обстоятелства

имащи отношение към детето“, включени в понятието „най-добър интерес на детето“ и като се вземе предвид, че в случая се касае за отказ за отпускане на еднократна помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД, образуваното производство следва да се разгледа от най-близкия съд по настоящ адрес на децата и тяхната майка.

Разгледана по същество, жалбата е основателна по следните съображения:

Съгласно чл. 10, ал. 4 от ЗСПД семейните помощи за деца се отпускат със заповед на Директора на дирекция „Социално подпомагане“ или упълномощено от него лице. ЗСПД не урежда териториалната компетентност на органите по чл. 10, ал. 4 от ЗСПД, поради което приложение намира препращащата норма на чл. 2, ал. 7 от ЗСПД, според която условията и редът за отпускането, изплащането/предоставянето в натура, изменението, спирането, възобновяването, възстановяването и прекратяването на семейните помощи се определят с правилника за прилагане на закона. Съгласно чл. 2, ал. 1 и ал. 2 от Правилника за прилагане на ЗСПД семейни помощи се отпускат от Дирекции „Социално подпомагане“ въз основа на заявление-декларация, заедно с необходимите документи, което се подава от посочените в ЗСПД лица в дирекция „Социално подпомагане“ по настоящия им адрес. Настоящият адрес на оспорващата А. А. Х. А. М., която е заявител на помощта по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД, е в [населено място], [жк], [жилищен адрес] а оспорената заповед е издадена от Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ - Л. и има за предмет произнасяне относно правото на семейна помощ за деца. Оспорената заповед в конкретния случай е издадена за Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л. от Е. Б. Л. съгласно Заповед № ЧР-7 171 от 02.09.2025 г. Оспорената в настоящото производство заповед е издадена и подписана в условията на заместване, в който случай е допустимо по силата на изрична писмена заповед заместването на отсъстващия титуляр от друго, подчинено на него лице. Заместването се извършва в случаите, когато лицето, титуляр на правомощия, е в обективна невъзможност да ги изпълнява. По делото е представена Заповед № ЧР-7 171 от 02.09.2025 г., с която Е. Б. Л. е определена като лице, което да изпълнява длъжността Директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л. поради отсъствие на М. П. П., Директор на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л. за периода, считано от 02.09.2025 г. до завръщане на титуляра, но не повече от 6 месеца. За определения период заместващият изпълнява правомощията на замествания в пълен обем, като върши това от името на замествания орган (Тълкувателно решение № 4 от 22.04.2004 г. на ВАС по д. № ТР-4/2002 г., ОС на съдиите). В този смисъл съдът намира, че оспорваната заповед е издадена от административен орган, разполагащ с материална и териториална компетентност.

Производството е протекло при условията на чл. 31 от ППЗСПД. Не се установяват нарушения във връзка с правото на защита на молителя или неизследване от страна на органа на относими факти и обстоятелства, свързани с произнасянето по същество, поради което липсват основания за отмяна на акта по чл. 146, т. 3 от АПК.

Предвид изложеното, оспореният акт е издаден от компетентен орган, в рамките на неговата компетентност и при спазване на законовите изисквания за форма и съдържание и при спазване на административнопроизводствените правила.

Между страните не се формира спор от фактическа страна. Спорът е правен и се изразява в това дали са основания за отпускане на еднократна социална помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД за децата Д. А. Х. А. Х., Ш. А. Х. А. Х. и Д. А. Х. А. Х.. Спорът по същество е относно материалната законосъобразност на акта и съответствието му с целта на закона. В случая съдът счита, че оспорената заповед е издадена в противоречие с материалния закон и в несъответствие с целта на закона – самостоятелни основания за отмяната ѝ по чл. 146, т. 4 и т. 5 АПК, по следните съображения:

В случая се претендира предоставянето на семейна помощ по ЗСПД. Съгласно чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД на семействата, чиито деца са записани в първи клас или са записани или продължават обучението си във втори, трети и четвърти клас на училище, се отпуска еднократна помощ за покриване част от разходите в началото на учебната година, когато децата живеят постоянно в страната и не са настанени за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето. С нормата на чл. 3 от ЗСПД законодателят е очертал кръга на лицата, които имат право на семейни помощи за деца, а именно: 1. бременните жени - български граждани; 2. семействата на българските граждани - за децата, които отглеждат в страната; 3. семействата, в които единият от родителите е български гражданин - за децата с българско гражданство, които отглеждат в страната; 4. семействата на роднини, близки или приемни семейства - за децата, настанени по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето; 5. бременните жени - чужди граждани, и семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна.

По делото, както бе посочено и по-горе, не се спори, че оспорващата А. А. Х. А. М. е чужд гражданин, живееща постоянно със семейството си (съпруг и три деца) в Република България, всички с предоставен хуманитарен статут, родител е (майка) на децата Д. А. Х. А. Х., Ш. А. Х. А. Х. и Д. А. Х. А. Х., записани като ученици в първи и втори клас, семейството отглежда децата си в страната, децата не са настанени за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от Закона за закрила на детето. По делото, както бе посочено и по-горе, не се спори, че децата на оспорващата са записани в първи клас и втори клас за учебната 2025/2026 г., живеят постоянно в страната с родителите си и не са настанени за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от ЗЗД.

В настоящия казус отказът за отпускане на помощта по чл. 10а от ЗСПД е мотивиран с разпоредбата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД, семейството не попада в кръга от лица, посочени в разпоредбата на чл. 3 от ЗСПД, съгласно чл. 3, т. 5 от ЗСПД право на семейни помощи за деца имат семействата на чужди граждани, които постоянно пребивават и отглеждат децата си в страната, ако получаването на такива помощи е предвидено в друг закон или в международен договор, по който Република България е страна. Спорът, доколкото между Република България и С. Арабска Република няма сключен договор за предоставяне на семейни помощи и в обхвата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД не са включени изрично чужденците, на които е предоставена особена закрила по ЗУБ, включваща убежище, статут на бежанец, хуманитарен статут и временна закрила, е как трябва да се третират по ЗСПД чужденците, на които е предоставен хуманитарен статут, т.е. спорът между страните касае правото на лицата, на които е предоставен хуманитарен статут, да получават предоставяните по ЗСПД помощи, помощ по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД в конкретния случай.

Според настоящия съдебен състав отговорът на този въпрос следва да е положителен и на лицата, на които е предоставен хуманитарен статут в Република България, следва да се предостави достъп и до семейните помощи за деца, регламентирани в ЗСПД и по-конкретно - до еднократната помощ за деца, записани в първи клас или записани или продължават обучението си във втори, трети и четвърти клас на училище. Настоящият състав намира, че неправилно административния орган е приел, че в случая не са налице основанията за отпускане на заявената от жалбоподателката еднократна помощ.

Съгласно чл. 47, ал. 1 от Конституцията на Република България (КРБ) отглеждането на децата до пълнолетието им се подпомага от държавата. Освен това КРБ е прогласила и правото на гражданите на социално подпомагане (чл. 51, ал. 1). Съответно, съгласно чл. 26, ал. 2 от

Конституцията чужденците, които пребивават в Република България, имат всички права по нея с изключение на правата, за които КРБ и законите изискват българско гражданство. Според чл. 2, ал. 3 от Закона за социалното подпомагане (ЗСП) право на социални помощи имат българските граждани, семейства и съжителстващи лица, които поради здравни, възрастови, социални и други независещи от тях причини не могат сами чрез труда си или доходите, реализирани от притежавано имущество, или с помощта на задължените по чл. 140 от Семейния кодекс лица да ги издържат, да осигуряват задоволяване на основните си жизнени потребности. Съгласно ал. 6 на същата разпоредба от правото по ал. 3 се ползват и чужденците с разрешение за дългосрочно или постоянно пребиваване в Република България, чужденците, на които е предоставено убежище, статут на бежанец или хуманитарен статут, и чужденците, ползващи се от временна закрила, и лицата, за които това е предвидено в международен договор, по който Република България е страна.

Условията и редът за предоставяне на закрила на чужденци на територията на Република България, както и на техните права и задължения, са регламентирани в Закона за убежището и бежанците (ЗУБ), който видно от § 1а ДР на ЗУБ въвежда разпоредбите на Директива 2001/55/ЕО на Съвета. Съгласно чл. 32, ал. 3 от Закона за убежището и бежанците (ЗУБ) чужденец с предоставен хуманитарен статут има правата и задълженията на чужденец с разрешено постоянно пребиваване в Република България. Няма ограничение в правата на чужденците с международна закрила (хуманитарен статут) и няма уредба по отношение на тези лица според чл. 3, т. 5 от ЗСПД, но пък същата разпоредба не е окончателна и не урежда изчерпателно хипотезите, за да се приеме, че е забранителна, а и препраща към друг закон или международен договор, по който Република България е страна. Именно по силата на друг закон - Законът за убежището и бежанците и по конкретно съгласно чл. 32, ал. 3 чужденецът има право на социално подпомагане.

Семейните помощи за деца по ЗСПД са особен вид социални помощи по смисъла на чл. 47, ал. 1 от Конституцията на РБ, които се финансират от държавния бюджет съгласно чл. 5 от ЗСПД (Решение № 2 от 2006 г. по к. д. № 9 от 2005 г. на Конституционния съд на РБ). Те се предоставят с оглед на разходите по издръжката на децата и са израз на социалната функция на държавата, която е задължена да подпомага отглеждането на децата в семейна среда от родителите и от лицата, полагащи грижи за тях, съгласно чл. 1, ал. 2 от ЗСПД и да осигурява най-добрия им интерес в съответствие с принципа по чл. 3, т. 3 от Закона за закрила на детето. Независимо, че претендираната в процесния случай помощ е по реда на ЗСПД и е с различно наименование „семейна помощ“, тя представлява вид социално подпомагане. Съгласно разпоредбата на чл. 1, ал. 2 от ЗСПД семейните помощи са средства в пари и/или в натура, които подпомагат отглеждането на децата в семейна среда от родителите или от лицата, полагащи грижи за тях, в този смисъл нейната характеристика като вид социално подпомагане не се променя от различното наименование. Помощта по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД е еднократна за семействата, чиито деца са записани в първи клас или са записани или продължават обучението си във втори, трети и четвърти клас. Тази помощ се отпуска без доходен тест и е за покриване на разходите в началото на учебната година, за да могат родителите да закупят без затруднения част от основните пособия и дрехи, необходими за учениците и се получава при положение, че децата живеят постоянно в страната и не са настанени за отглеждане извън семейството по реда на чл. 26 от ЗЗД. В този смисъл така разписаната помощ, въпреки че е уредена в ЗСПД, а не в ЗСП, който закон съгласно чл. 2, ал. 1, 3 и 6 предоставя право на социални помощи и на лицата, ползващи се със хуманитарен статут, без съмнение е част от общата система за социално подпомагане.

Даденото от ответника тълкуване на нормата на чл. 3, т. 5 от ЗСПД не съответства и на разпоредбата на чл. 28, § 1 на Директива 2004/83/ЕО на Съвета от 29.04.2004 г. относно минималните стандарти за признаването и правното положение на гражданите на трети страни или лицата без гражданство като бежанци или като лица, които по други причини се нуждаят от международна закрила, както и относно съдържанието на предоставената закрила. Съгласно посочената разпоредба държавите членки полагат грижи получилият статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила да получават в държавата членка, която им е предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка. Така също и Директива 2011/95/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно стандарти за определянето на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила, като в т. 45 от Преамбюла на Директивата е посочено, че с цел да се избегнат социални трудности е уместно на лицата, на които е предоставена международна закрила, да се осигури адекватна социална помощ и средства за издръжка, без дискриминация в контекста на социалното подпомагане. Социалното подпомагане, условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставен статут на субсидиарна закрила, следва да се определят от националното право. Възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице, помощи в случай на заболяване или бременност и семейни помощи за деца, доколкото такива обезщетения се предоставят на гражданите съгласно националното право. Нормата на чл. 29, § 1 от Директива 2011/95/ЕС предвижда, че по отношение на социалното подпомагане условията и редът за предоставяне на основни обезщетения на лицата, на които е предоставена международна закрила, се определят съобразно националното право, като съгласно § 2 на разпоредбата възможността за ограничаване на това подпомагане до основните обезщетения трябва да се разбира в смисъл, че обхваща най-малко минимален гарантиран доход за съответното лице. В този смисъл предоставянето на семейните помощи за деца следва да се разглежда именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход и като едно от основните обезщетения, за които не е предвидена възможност да се ограничават.

В този смисъл националната правна уредба относно възможността за предоставяне на помощи за деца на чужденци, пребиваващи и отглеждащи децата си на територията на Република България с предоставен хуманитарен статут, следва да се тълкува в съответствие с общностното право. Предоставената международна закрила на жалбоподателката задължава всички власти, органи и институции да признават правата и задълженията ѝ както на български граждани. Изпълнението на чл. 28, § 1 от Директива 2004/83/ЕО задължава държавите членки чрез съответните органи да полагат грижи за тези лица (с предоставена международна закрила) да гарантират получаване в държавата членка, предоставила статута, необходимото социално подпомагане, равностойно на предвиденото за гражданите на тази държава членка.

Отделно от това, в случая приложение следва да намери и Конвенцията за правата на детето, ратифицирана през 1991 г., която по силата на чл. 5, ал. 4 от КРБ е част от вътрешното право на страната и има предимство спрямо останалите норми от вътрешното законодателство, които ѝ противоречат. Съгласно чл. 2 от Конвенцията държавите – страни по Конвенцията зачитат и осигуряват правата, предвидени в тази Конвенция, на всяко дете в пределите на своята юрисдикция без каквато и да е дискриминация, независимо от расата, цвета на кожата, пола, езика, религията, политическите или други възгледи, националния, етническият или социалният

произход, имущественото състояние, инвалидност, рождение или друг статут на детето или на неговите родители или законни настойници. В чл. 27, § 1 от Конвенцията е предвидено, че държавите – страни по Конвенцията признават правото на всяко дете на жизнен стандарт, съответстващ на нуждите на неговото физическо, умствено, духовно, морално и социално развитие, а в § 3 – че държавите – страни по Конвенцията, в съответствие с националните условия, в рамките на своите възможности, предприемат необходимите мерки с цел да подпомагат родителите и другите лица, отговорни за детето, да осъществяват това право и в случай на нужда предоставят материална помощ, програми за подпомагане, особено по отношение на изхранването, облеклото и жилището.

Като част от общата система на социалните права, по отношение на признатото по чл. 27, § 1 от Конвенцията за правата на детето право на жизнен стандарт и на социална сигурност, следва да се спазват и общите изисквания във връзка с икономическите, социалните и културните права, които се съдържат в Европейската социална харта, ратифицирана със закон, приета от 38-мо НС на 29.03.2020 г., ДВ, бр. 30/11.04.2000 г. (конкретно в чл. 13 и чл. 16 от същата) и в Хартата на основните права на ЕС (ХОПЕС). Съгласно чл. 13 от Европейската социална харта всеки, който не разполага с достатъчно средства, има право на социална и медицинска помощ. Чл. 16 от Европейската социална харта въвежда принципа, че семейството, като основна клетка на обществото, има право на подходяща социална, правна и икономическа закрила, за да се осигури неговото пълно развитие. За да се осигурят условията, необходими за всестранното развитие на семейството, разпоредбата на чл. 16 от Европейската социална харта задължава държавите да съдействат за икономическата, правната и социална защита на семейния живот с такива средства, сред които социални и семейни помощи. Съгласно член Е от Част V „Недопускане на дискриминация“ упражняването на правата по тази харта следва да бъде осигурено без дискриминация на каквато и да било основа, като раса, цвят на кожата, пол, език, религия, политически или други убеждения, национална принадлежност или социален произход, здравословно състояние, връзка с дадено национално малцинство, рождение или друго състояние. Съгласно чл. 34, § 1 от ХОПЕС Съюзът признава и зачита правото на достъп до обезщетенията за социална сигурност и до социалните служби, които осигуряват закрила в случаи като майчинство, заболяване, трудова злополука, зависимо положение или старост, както и в случай на загуба на работа, в съответствие с правилата, установени от правото на Съюза и от националните законодателства и практики. Според § 2 от ХОПЕС всеки, който пребивава и се придвижва законно на територията на Съюза, има право на обезщетения за социална сигурност и на социални придобивки в съответствие с правото на Съюза и с националните законодателства и практики. В § 3 от ХОПЕС е предвидено, че с цел да се бори срещу социалното изключване и бедността Съюзът признава и зачита правото на социална помощ и на помощ за жилище, предназначени да осигурят достойно съществуване на всички лица, които не разполагат с достатъчно средства според правилата, установени от правото на Съюза и от националните законодателства и практики. Както е видно от Разясненията относно Хартата на основните права цитираната разпоредба на чл. 34, § 3 от ХОПЕС се основава именно на чл. 13 от Европейската социална харта. Съгласно чл. 21, § 1 ХОПЕС забранена е всяка форма на дискриминация, основана по-специално на пол, раса, цвят на кожата, етнически или социален произход, генетични характеристики, език, религия или убеждения, политически или други мнения, принадлежност към национално малцинство, имотно състояние, рождение, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Според § 2 от същата разпоредба, съответна на чл. 18, § 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, в областта на прилагане на Договорите и без да се засягат техните особени разпоредби, се забранява всяка форма на дискриминация, основана на

гражданството.

От анализа на приложимата нормативна уредба следва изводът, че семейните помощи са сред основните помощи, гарантиращи правото на жизнен стандарт на децата в съответствие с техните висши интереси, поради което семействата им и/или лицата, полагащи грижи за тях, не могат да бъдат изключени от кръга на правоимащите по чл. 3, т. 5 от ЗСПД. Както бе посочено и по-горе, предоставянето на семейните помощи за деца следва да се разглежда именно като средство за осигуряване на гарантиран минимален доход, респективно – семейната помощ за дете следва да се разглежда като едно от основните обезщетения, за които не е предвидена възможност да се ограничават. Следователно по аргумент на чл. 45 от преамбюла на Директива 2011/95/ЕС семейните помощи за деца са сред основните обезщетения, за които не е предвидена възможност да се ограничават по отношение на лицата, на които е предоставена международна закрила. България като държава членка е обвързана по отношение на резултата, който трябва да бъде постигнат с посочения акт, а именно - получаване на необходимото социално подпомагане, което да е равностойно на предвиденото за гражданите на държавата членка. Националната правна уредба, ограничаваща възможността за предоставяне на помощи за деца на чужденци с предоставена международна закрила, пребиваващи и отглеждащи децата си на територията на Република България, противоречи на Общностното право и не следва да бъде прилагана.

При анализ на цитираните разпоредби на Конституцията на Република България, ЗУБ, ЗСП, ЗСПД и цитираните разпоредби на общностното и международното право следва извод за незаконосъобразност на обжалваната заповед. С оглед изложеното оспорената заповед на Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ - Л. следва да бъде отменена, като преписката бъде върната на административния орган за ново произнасяне при спазване на указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени в настоящото решение.

При този изход на спора, в полза на жалбоподателката следва да се присъдят направените в производството разноски за държавна такса в размер на 10,00 лева или 5,11 евро. Предвид представения по делото договор за правна защита и съдействие, според който процесуалното представителство се осъществява безплатно на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата, на адвокат В. П. следва да бъде присъдена сумата от 1 000,00 лева или 511,29 евро, представляваща адвокатско възнаграждение за процесуално представителство и защита, определено на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата във връзка с чл. 38, ал. 1, т. 2 от същия закон във връзка с чл. 5, т. 1 и чл. 8, ал. 3 Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа, при условията на предоставена безплатна правна помощ. Разноските следва да се възложат на Агенция „Социално подпомагане“, в чиято структура се намира административният орган.

По изложените съображения и на основание чл. 172, ал. 2, предл. второ и чл. 173, ал. 2 от АПК Административен съд София-град, Трето отделение, 16 състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Заповед № ЗСПД/Д-С-ЛЮ/7690 от 23.10.2025 г., издадена от Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ - Л., с която на А. А. Х. А. М. е отказано отпускане на еднократна помощ за ученици, записани в първи, втори, трети и четвърти клас по чл. 10а, ал. 1 от ЗСПД за децата Д. А. Х. А. Х., Ш. А. Х. А. Х. и Д. А. Х. А. Х..

ВРЪЩА преписката на Директора на Дирекция „Социално подпомагане“ – Л. за ново произнасяне в съответствие с дадените в настоящото решение указания по тълкуването и прилагането на закона.

ОСЪЖДА Агенция „Социално подпомагане“ да заплати на А. А. Х. А. М., ЛНЧ [ЕГН], гражданство - С., [дата на раждане] сумата от 5,11 (пет евро и единадесет евроцента) евро с

лева равностойност 10,00 лева разноси по делото за заплатена държавна такса.

ОСЪЖДА Агенция „Социално подпомагане“ да заплати на адвокат В. В. П., личен номер [ЕГН] сумата от 511,29 (петстотин и единадесет евро и двадесет и девет евроцента) евро с левова равностойност 1 000,00 лева, представляваща адвокатско възнаграждение за оказана на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата безплатна правна защита и съдействие.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване на основание чл. 10, ал. 6, изр. второ от Закона за семейни помощи за деца.

Съдия: